

Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler

Sonra dağlar ve sahralar, seyahat-i fikriyede bulunan o yolcuyu çağırıyorlar “Sahifelerimizi de oku!” diyorlar. O da bakar, görür ki:

Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler, akılları hayret içinde bırakır. Mesela, dağların zeminden emr-i Rabbanî ile çıkmaları ve zeminin içinde, inkılabat-ı dâhiliyeden neş’et eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek zemin, o dağların fıskırmasıyla ve menfeziyle teneffüs edip zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırradan kurtulup vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlerini bozmuyor.

Demek, nasıl ki sefineleri sarsıntıdan vikaye ve muvazenelerini muhafaza için onların direkleri üstünde kurulmuş; öyle de dağlar, zemin sefinesine bu manada hazineli direkler olduklarını, Kur’an-ı Mu’cizü’l-Beyan وَالْجِبَالُ أَرْسِيهَا ۝ وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ ۝ وَالْجِبَالُ أَوْتَادًا ۝ gibi çok âyetlerle ferman ediyor.

Hem mesela, dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menbalar, sular, madenler, maddeler, ilaçlar o kadar hakîmane ve müdebbirane ve kerîmane ve ihtiyatkârane iddihar ve ihzar ve istif edilmiş ki bilbedahe kudreti nihayetsiz bir Kadîr’in ve hikmeti nihayetsiz bir Hakîm’in hazineleri ve ambarları ve hizmetkârları olduklarını ispat ederler diye anlar.

Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhere sairlerini kıyas edip dağların ve sahraların umum hikmetleriyle, hususan ihtiyatî iddiharlar cihetiyle getirdikleri şahadeti ve söyledikleri لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyüklüğünde görür “Âmentü billah” der.